

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

10. De ministro Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

Si confessio, quæ ob defectum pœnitentis aut 6
 confessarii inualida fuit denuò instituat apud eun-
 dem sacerdotem: non est necessarium, peccata secū-
 dum speciem & numerum repetere, modò confessa-
 rius statū pœnitentis adhuc recordetur saltem cōfu-
 se vt conuenientem illi pœnitentiam imponere pos-
 sit. Prob. ex praxi, si enim sacerdos audita confessio-
 ne animaduertat, pœnitentē non satis dispositum &
 contritū esse, interdum differt absolutionē in alterum
 diem: si autem cōtingat eum interea species pecca-
 torum obliuisci, non ideo exigere solet, vt confessio
 repetatur, sed tantum, vt de peccatis verus dolor cū
 emendationis proposito cōceptus sit. Ratio est, quā
 sepius dedi, quia specifica & particularis peccatorū
 manifestatio, aut cognitio per se & simpliciter nō est
 de essentia ac necessitate sacramenti, sed tantū de ne-
 cessitate præcepti diuini, cui pœnitens ante satisfac-
 cit, enumerando omnia peccata, ideoq; solum defe-
 ctum v.c. contritionis iam supplere tenetur. Addo
 deniq;, tametsi confessarius nec statum peccatoris
 generatim recordetur, sed id tantum, quod sibi con-
 fessus fuerit, eumq; rectè dispositum iam absoluat,
 peccatum illum quidem, cum non rectè suo mu-
 nere in pœnitentia imponenda fungi possit, nihil-
 ominus validam & fructuosam fore.

C A P. X.

*De ministro sacramenti pœnitentia atq; in
 eo requisita iurisdictione.*

Solus sacerdos à peccatis absolvere potest, sumi-
 tur ex Ioh 20. vbi Christus in discipulos suos in-
 flauit, & dixit eis: *Accipite Spiritum sanctum, quo-
 rum remiseritis peccata, remittentur eis: & quorum re-
 tineritis, retenta sunt.* Quo facto Dominus clarè

significauit, sicut etiam Ecclesia semper intellexit, potestatem hanc remittendi peccata non omnibus concessam esse, sed iis tantum, qui specialem ordinationem & Spiritus sancti gratiam ad id deputarentur, quales sunt soli sacerdotes, in quorum proinde ordinatione eadem illa verba dicuntur. Requiritur autem in sacerdote necessario iurisdictio. Colligitur ex facto Christi Iohannis 20. Vbi prius discipulis suis iurisditionem contulit, *sicut misit Pater, & ego mitto vos.* Deinde potestatem remittendi & retinendi peccata tribuit: Ratio, quia absolutio à peccatis est actus iudicialis, ideoque iurisditionem requirit. Quare exactè hinc distinguendum est inter potestatem ordinis & potestatem iurisditionis. Nam potestas ordinis in omnibus sacerdotibus æqualis est extendens se ad omnium fidelium peccata remittenda iuxta institutionem Christi, *Quorum remisistis peccata,* sed est tamen remota & indeterminata, quæ per se in actum exire non potest. Perficitur autem & determinatur per potestatem iurisditionis à Christo vel Ecclesia collatæ, siue erga omnes, siue erga certos fideles, ad eum fermè modum, sicuti qui iuris Doctor creatus is potestatem accipit iudicandi de rebus in iure controuersis, vel ex cathedra publicè docendi, sed tantum remotam & incompletam, quæ in actum exire non potest, donec accepta iurisditione, alicubi iudex, vel accepta cathedra alicubi professor constituatur.

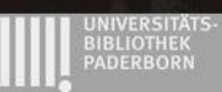
- 2 In tribus casibus omnis sacerdos à peccatis absoluerè potest. Primò, si confessio sit tantum de venialibus. Secundò, si confessio sit de mortalibus, à quibus pœnitens antè absolutus fuerat. Tertiò, in

mortis

foris articulo ab omnibus peccatis. Discrimen
 rem est, quod primam & secundam facultatem
 Ecclesia aufert sacerdoti excommunicato, denun-
 catio vel Notorio percussori clericorum. Tertiam
 vero non aufert: quia non expedit propter huius sa-
 cramenti necessitatem, quamvis absolute loquendo
 inferri possit, quæ omnia arguunt eiusmodi iurisdic-
 tionem sacerdotibus non diuino iure, sed ex Eccle-
 siæ concessione competere. Etenim iurisdic-
 tio vel immediate à Christo datur uti Apostolis & spe-
 cialiter S. Petro, & in successoribus suis duraturam,
 ut nunquam Ecclesia visibili in terris pastore, &
 summo capite destitueretur, atque ut ab ipso con-
 veniente ordine potestas spiritualis iurisdictionis in
 reliquos Dei sacerdotes ac ministros descenderet,
 adeo ut omnes post Apostolos iurisdictionem à
 summo Pontifice mediatè vel immediate acci-
 piant.

Iurisdic-
 tionem in foro pœnitentiæ alia est ordinaria 3
 quæ alicui competit ratione officii quo fungitur,
 qualem habet summus Pontifex & eius pœniten-
 tarius in omnes Christi fideles. Episcopus & e-
 ius Vicarius in omnes suæ diocesis, Prælati exem-
 ptum subditos suos, parochus vel eius perpetuus vi-
 carius in omnes suos parochianos. Nec Reges nec
 Duces à iurisdictione ordinariorum, ubi sedem fi-
 xam habent, eximuntur, quamvis pontificio diplo-
 mate & consuetudine licentiam obtinuerint, quem-
 admodum approbatum eligendi. Alia iurisdic-
 tio est de-
 legata, quæ alicui competit ex concessione ordina-
 riæ de qua infra.

Episcopi, Parochi, aliique sacerdotes, propterea 4
 quod ipsi variis in locis sacrificantes eiusmodi facul-
 tate

tate opus habere videantur, cuius exposito & ap-
probato confiteri solet.

- 5 Jurisdictioni Ordinariorum aliquis subiicitur nō
tantum constituenda in diœcesi, vel parochia domi-
cilium, sed etiam quasi domicilium, siue habitatio-
nem ad tempus non admodum breue negotii alicuius
causa sicut explicavi lib. 1. Tract. 4. c. 12. n. 1. Vnde
scholaris v. c. cuius parentes Constantiæ morantur,
ipse verò studiorum causa Monachii versatur, vtrique
parochia tam Monachensi quam Constantiensi con-
fiteri possit: atramē non potest ab vtriusque diœceseos
Episcopo ordines accipere, sed solū à Cōstantiensi, vel
in cuius Ecclesia beneficiū obtinet, vt suo loco dicā.

NB. Sacerdos cōstitutus ab Episcopo loci cohorti
militum, etiamsi alii in aliis partibus in locum
mortuorum militum adsciscantur, tamen omnes
ipsius sacerdotis Jurisdictioni subiecti sunt, quam-
diu moraliter rem æstimando censetur vna cohors
sub tali duce constituta.

- 6 Ad domicilium vel quasi domicilium constituendum
tū animus requiritur, tū factum. Animus
consistit in proposito voluntatis permanendi per-
petuū vel ad tempus anni non modicum. Factum
consistit in actuali habitatione.

NB. Qui habet domicilium in ciuitate vel castro,
si ad villam ruralem se transferat recreationis causa,
vel vt ruralia exerceat ibique non electā sepultura de-
cedat, non in Ecclesiā villæ, sed suæ parochiæ sepe-
liendus est.

Qui in duabus parochiis domicilium habet in
quibus diuersis anni temporibus habitare solet, talis
censetur habere duas parochias, vt proinde ipsi li-
berum sit in alterutra malit sacramentum suscipere,
dum-

modo in utroque loco magnam animi partem
habitare solet. Nam alioquin si recreationis tan-
tum causa ad breue tempus in alterum locum sece-
deret, vnum parochum habere censetur, in cuius pa-
rochia principalis habitat.

Vagabundus (qui nullibi domicilium habens ver-
7 sur in loco sine animo habitandi vel manendi) con-
fiteri potest cuius parochi & exposito e. us loci, in
quo pro tempore versatur: Nam vagabundi vbique
conferuntur forum, etiam in externo.

Vagabundorum matrimoniis parochus assistere 8
non debet, nisi re bene examinata vel ad ordinari-
um delata.

Peregrinus (qui alibi domicilium habet & moratur 9
in loco animo non manendi) dum a parochia abest,
aliter exposito sacerdoti confiteri potest, etiam tempo-
re paschali idq; ex tacita voluntate ordinarioum per
consuetudinem confirmata. Testimonium hi paro-
chus adferre debent paschalis communionis.

Peregrinus iudicatur & absoluitur in penitentia 10
in loco, etiam quoad reseruata peccata, secundum con-
suetudines loci eius in quo se iudicio submittit.

Qui ordinariam iurisdictionem habet, alteri sa- 11
cerdoti potestatem a peccatis absoluendi delegare
potest, in quo delegandi iure superior non depen-
det ab inferiore. Vnde sicut parochianos in scio, &
inuito parochi absolvere potest Episcopus, & dia-
conos quoslibet in scio & inuito Episcopo absol-
vere potest Papa, ita non minus eandem potesta-
tem aliis delegare possunt.

Delegatus subdelegare non potest, quia delegatus 12
non potest agere vltra id quod ipsi concessum est; con-
feruntur autem illi facultas tantum vtendi siue exercendi

iurisdictionem, non item alteri committendi, quia hæ duæ facultates diuersæ sunt, vt vna alteram secum non trahat, qua simili ratione vsuarius ius quidem habet vtendi, sed non alteri concedendi, id enim ad proprietarium pertinet. Excipe primò, nisi ipsi specialiter id concedatur, vt nimirum etiam possit subdelegare. Et verò id specialiter ipse iure concessum est delegato Principis, puta Papæ imperatoris, vt causam demandatam sibi possit alteri subdelegare, si partes consentiant. Limita tamen, nisi personæ industria specialiter delecta esse videatur, vti fieri solet in causis grauioribus puta, matrimoniis, quippe quæ solis Episcopis eorumve officialibus ex Curia committi solent. Præterea si commissum fuerit crucem prædicare, excommunicare, vel absoluerè aliquos, vel dispensare cum irregularibus, non potest alteri demandare, quia in his non plena iurisdictione, sed sola eius executio à Papa commissa censi debet, nisi sit legatus ex curia destinatus. Excipe secundò, Nisi alicui demandata sit vniuersitas causarum, ita vt quasi ordinario munere fungatur, in iudicandis omnibus causis certi generis, aut in certo loco. Duobus autem modis demandatur alicui iurisdictione ad vniuersalitatem causarum; vt eam quasi ex officio exercere, & interdum alteri subdelegare possit. Primò, si alicui delegetur iurisdictione, vt sit illud priuilegium perpetuum ratione dignitatis & officii sui, tunc enim talis potestas censeatur iurisdictionis quasi ordinaria. Exemplum habes in synodo Trid. Episcopis committente potestatem dispensandi in irregularitatibus, ex delicto occulto prouenientibus. Atque hinc resoluit Henriquez, si Episcopus parochoyelpro-

uincia-

provincialis Quardiano committat facultatem absol-
vendi subditos à casibus referuatis, posse illos eius-
modi potestatis executionem alteri delegare, non
generatim, sicut ipsis commissa est, sed particu-
larim in certo casu vel ad certam personam absol-
vendam v.c. si Parochianus à parcho petat, vt ple-
nam quam ipse habet absoluendi potestatem suo
cooperatori, vel monasterij confessario concedat.
Quam tamen doctrinam intelligendam puto, si tale
absoluendi privilegium concessum sit ratione offi-
cij in perpetuum; secus si sit privilegium personale
pro hominis industriam datum,

Qui habet vicariam administrationem loco ab- 13
sentis v.c. Parochi, saltem causam aliquam particu-
larem subdelegare potest, non integrum officium:
quod breviter his verbis tradi potest. *Vicarius seu vi-
carius cooperatorem assistere potest, non autem alte-
rum Vicarium.* Excepto, si consuetudo id permittat
vicariis, vt non minus, quam parochi ordinarii, si
eos ad breue tempus abesse contingat, vicarium suo
loco substituere possint, quia instituens vicarium,
faciens talem consuetudinem implicite consentit in
talem substitutionem.

Is cui officium sed nudum ministerium seu sim- 14
plex iurisdictio in ordine ad certos actus committi-
tur, & non integrum officium iurisditionis, vt co-
operatori alteri subdelegare non possit sine speciali
licentia committentis, quo cum tamen non pugnat,
quia parochus, aliusque ordinarius specialiter com-
mittere possit cooperatori, aut delegato suo, vel al-
terum substituere queat nomine & autoritate de-
legantis.

Ad iurisditionem alteri demandandam requiri- 15

Yyy 3 tur

rum actualis consensus delegantis externo signo manifestatus. Prior pars probatur, quia delegare iurisdictionem est actus voluntatis eius hominis, qui potestatem habet. Ergo sine actuali voluntate ipsius non confertur alteri iurisdictione: sine iurisdictione autem irrita est absolutio, in foro poenitentiae. Altera pars probatur, quia delegatio iurisdictionis (sicut & aliae concessionis) fieri debet modo humano & sensibili, ut ab altero cognosci & acceptari possit, & ideo non sufficit mera voluntas interna, sed eam verbo scriptura aut facto sufficienter manifestata esse oportet.

16 **N**on rati habitio sperata in futurum, neque in praesentiarum rationabiliter praesumptus consensus, si re ipsa non adfuit, ad iurisdictionem conferendam sufficit. Nam sacramentum poenitentiae inualide confertur ab eo, qui iurisdictionem actualem non habet: Sacerdos autem absolvens spe futurae rati habitationis caret iurisdictione: quia ut supra dixi, iurisdictione delegata non acquiritur sine consensu delegantis, quem tempore absolutionis delegans non habet, cum rem ignoret. Ergo absolutio inualida est: neque verò rati habitio subsequens efficere potest, ut absolutio ante data conualescat, quia valor sacramentorum pendere non potest à futuro euentu contingente. Vnde illud Nauariae, *Sacramentum quod ab initio nullum est, nullà rati habitatione etiam a Papa validum fieri potest.* Quod ad praesumptionem consensus praesentis attinet, licet illa rationabilis sit, tamen nihil confert ad valorem sacramenti, si re ipsa consensus signo quocumque declaratus est consequenter iurisdictionis commissio deficit. Et haec doctrina etiam locum habet in sacramento matrimonii ad cuius substantiam post Concil. Trid. requiritur praesentia

sentia pastoris ordinarii, cum enim licentia acquisita ad valorem actus necessariò antecedere debent. I. si quis mihi §. iustum ff. de acquir. hæred. consequens est, quod sola spes ratihabitationis postea futura, vel falsa existimatio, seu præsumptio consensus, præsentis non sufficiat ad præstandum matrimonii valorem. Aliud vero dicendum est de sacramentis, quibus, quippe ad quorum administrationem non requiritur consensus pastoris ordinarii, ita ut sit de substantia actus, sed solum ut debitus ordo in Ecclesia seruetur ad quod sufficit plerunque rationalis præsumptio præsentis consensus, aut ratihabitationis securæ.

Qui habet facultatem generaliter delegatam v. c. 17. parochus ab Episcopo absoluendi à casibus reservatis potest eam alteri sacerdoti committere, quia non decet Episcopum vel parochum prioris esse conditionis, quam subditos, cum igitur iure, quo hodie utimur, perinde parochi sicut Episcopi aliique prælati exempti idoneum sibi confessarium deligendi habeant, consequens est, eos omnes absolvi posse ab eiusmodi casu, tanquam qui eo loco superiori reservatus non sit. Quod contrarium sentientes exterrunt iurisdictionem delegatam non extendi ultra personas in delegatione expressas, id intelligitur de certo genere personarum. Nam si delegetur potestas respectu omnium subditorum, seu totius communitalis, ex quadam æquitate censeretur debet, comprehensus esse etiam partes communitalis, quam interpretationem merito facimus in re favorabili; eiusmodi est hoc principis beneficium casuum reservationem auferens.

- 8 Confessarii Ordinum mendicantium, omnes Christi fideles à quibuscunque sententiis, censuris aut pœnis Ecclesiasticis absoluerè possunt, exceptis iis, quæ in Bulla Cœnæ Domini continentur, vbi nota, hoc priuilegio nullam concedi facultatem super irregularitatibus, quia illæ non per absolutionem, sed per dispensationem tolluntur, cum non tam pœnæ sint, quam canonica impedimenta. Sodomitæ occulti Clerici absolui possunt ab Episcopo, & à mendicantibus.
- 19 Confessarii Ordinum mendicantium accipiunt iurisdictionem in foro pœnitentiæ à summo Pontifice accedente prælatorum suorum consensu, & expositione, & non per Episcopi approbationem. Nam Episcopi non possunt tam amplam iurisdictionem conferre.
- 20 Religiosi extra ordinem suum ordinariè confiteri non possunt, & in ipso ordine non alteri, quam superior iis designauit: Ratio, quia per priuilegium generale non censetur derogari consuetudine vel statuto particulari nisi id exprimat. At religiosi tamen iter facientes, si socium sacerdotem Religiosum non habeant secum, ex præsumpta licentia superioris possunt alteri etiam seculari confiteri.
- 21 Probabile est, quod Confessarii ordinum mendicantium à censuris in foro conscientiæ fideles absoluerè possint, tametsi eorum confessiones non audiant, vinculum enim censure in foro conscientiæ tolli potest iniuncta pœnitentiâ saluari sine absolutione Sacramentali: Ratio horum est, quia priuilegium siue gratia à Principe data interpretandum est secundum naturam rei, quæ conceditur: Atqui absolutio ab excommunicatione aliæque censura non depen-

dependet à peccatis: Potest enim aliquis absolui à censura in foro conscientia, vt interim non absolua-
 tur à peccatis, quomodo certum esse ait Auila, Pa-
 rochos ab excommunicatione non reseruata absol-
 uere posse. Ego idem præstare poterunt delegati,
 nisi ipsis potestas limiteretur, qualis tamen limitatio
 in dicto priuilegio nulla apparet, quia verba eius ita
 intelligi debent accommodatè, vt singula singulis re-
 spondeant secundum naturam rei subiectæ, ideoq;
 absolutio à peccatis requirat antecedentem pecca-
 torum confessionem, non item absolutio à censu-
 ris: siquidem ab his absoluere ordinariè non sole-
 mus audita prius confessione.

Facultas audiendi confessiones, aut absoluendi 22
 à casibus reseruatis mortuo concedente non extin-
 guitur, quia facultas audiendi confessiones, & ab-
 soluendi à reseruatis, est gratia, fauor & beneficium
 eius, cui facultas talis conceditur, gratiam autem
 seu beneficium Principis decet esse mansurum, Reg.
 16. in 6. Et praxis etiam huic sententiæ fauet. Nam
 mortuo Episcopo confessarii ab ipso expositi per-
 gunt sua facultate vti, donec à capitulo vel successo-
 re reuocetur, quin & sacellanos seu cooperatores à
 Parochis ad audiendas confessiones assumptos, iis
 mortuis, videmus suo officio fungi, donec à succes-
 soribus amoueantur.

Potestas delegata ad iustitiam, siue iurisdictio- 23
 nem contentiosam mortuo delegante expirat, si res
 integra sit, videlicet si delegatus iurisditione non-
 dum vti ceperit: Ratio, quia iurisdictio ad iustiti-
 am alicui delegata, habet rationem mandati & non
 gratia. Mandatum autem expiât morte mandan-
 tis, deinde delegatus ad iustitiam, vices delegantis

Yyy 5 gerit,

gerit, eiusque personam repræsentat; Cum ergo mortuo delegante extinguatur iurisdictio ipsius, consequenter etiam extinguatur in delegato, quia extincto iure auctoris, extinguatur ius acceptoris. At vero delegatus ad confessiones audiendas, iudicium in foro pœnitentiæ exercet, non in personæ delegantis, sed in persona Christi, & auctoritate per ordinis potestatem. Deinde iurisdictio ad audiendas confessiones non habet rationem mandati, sed gratiæ, cuius ius efficaciter acquiritur ipsi delegato, in eoque perpetuo manet, donec reuocetur.

Corollarium I. si Episcopus alicui v. c. Decano Ecclesiæ collegiati iurisdictio in prima, ut vocant, instantia, gratiosè concessit, ut sit accessoria eius officio, illique quasi iure ordinario competens non extinguatur morte concedentis, cum sit fauor; quamuis à successore reuocari possit, si per modum gratiæ & non per modum contractus aut transactionis commissum fuerat.

Corollarium II. Facultas alicui ab Episcopo alicuius Prælati concessa eligendi confessarium non expirat morte concedentis (qualem facultatem hinc aulici acceperunt à Reuerendissimo Iohanne Suicardo,) cum sit gratia & priuilegium, non mera delegatio seu mandatum.

Commissio particularis in fauorem alicuius, si necessaria sit, non extinguatur morte committentis, etiam re integra exempla habes. Si Papa vel Episcopus alicuius supplicatione motus mandet inferiori ordinario ut supplicantem ob excommunicatione absoluat à casibus reseruat, vel dispense cum illo in impedimento matrimonii in petitione debiti, in voto vel iuramento, atque ante ceptam executionem moriatur

garis, qui mandauit, nihilominus executioni locus est. At verò si sit delegatio vel commissio voluntaria, quæ se habet instar facultatis, hæc expirat morte cōcedentis, si executio nondum cepta sit: Ratio discriminis est, quia in commissione necessaria ius acquisitum est ei, qui absoluedus, aut quo cum dispensandum est, ideoq; est gratia facta per absolutam cōcessionem committentis, solumq; exigitur executio commissarii, quam is necessario facere compellitur. At verò in commissione voluntaria nulli ius quæsitum est, neq; enim commissario cum non in fauorē eius delegatio sit facta, neq; alteri quo cum v. c. dispensandum est, quia delegati liberæ voluntati relinquuntur velit ne dispensare nec ne; ideoque est gratia faciendâ & non facta, quare illa perit per mortem delegantis (nisi sit delegatio facta auctoritate sedis seu dignitatis, quæ nunquam moritur) hæc vero non perit re integra.

C A P. XI.

De approbatione Confessariorum.

Ure nouo Trid. sess. 23. c. 15. de reform. approbatio sacerdotum requiritur ad audiendas confessiones secularium, etiam sacerdotum, non item Regularium personarum; Nam illi confiteri possunt cuiq; sacerdoti, quem Prælatus ipsis secundum ordinis statuta constituerit, tamen si ab Episcopo approbatus non sit. Ratio, quia ante Cnncil. Trid. Regulares poterant confiteri, etiam non approbatus ab Episcopo, à quo iure antiquo recedendum non est, nisi quatenus inuenitur expressum. Cū igitur in dicta cōstitutione nulla fiat mētio de confessionib. regulariū sed

sed